

The Impact of Spatial Competition on the Spatial Distribution of Votes (Case Study: Shahriar, Malard and Shahr-e-Quds Constituencies)

Morad Kavianirad^{✉1} , Ahmadreza Saeedi Tabar², and Ataulah Abdi Fatehabad³

1. Corresponding author; Department of Political Geography, Faculty of Geographical Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran. E-mail: kaviani@khu.ac.ir
2. Master of Arts in Political Geography, Faculty of Geographical Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran.
3. Department of Political Geography, Faculty of Geographical Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran.

Article Info

Article type:
Research Paper

Article history:

Received: 15 April 2025
Received in revised form: 21
May 2025
Accepted: 5 June 2025

Keywords:

Electoral geography,
spatial competition,
spatial distribution of votes,
and Shahriar, Malard, and
Quds constituencies.

ABSTRACT

Place, as the focus of the science of geography, is a reflection of culture in the environment. The presence of the individuals in the place results in the sense of belonging and their affiliations to different places. Political elections, as a political phenomenon, play a fundamental role in reflecting voters' spatial identities. Iran, influenced by its geographical location and history, has always had a wide variety of spatial identities. In the meantime, the electoral districts of Shahriar, Mallard, and Shahr-e-Quds, as places which mostly include immigrants, have been influential as arenas for revealing this diversity and, as a result, creating diverse spatial patterns in voting behavior in the Islamic Consultative Assembly elections. This article has utilized a descriptive-analytical design and has collected the data required for the research through two methods: library research method (studying books and articles) and field study (using questionnaires). Based on the result of the t-test and ANOVA, there is a significant difference between Shahriyar, Malard, and Shahr Quds with regard to the voting pattern. The results of the study showed that spatial belonging in the form of spatial competition, especially in areas with high cultural and social diversity, can create new challenges in political planning and election management. Also, paying attention to spatial and identity characteristics in electoral planning is of particular importance. The results of this study refer to spatial identities in the form of spatial conflicts affected by social and economic relations leading to vote heterogeneity.

Cite this article: Kavianirad, M.; Saeedi Tabar, A.; & Abdi Fatehabad, A. (2025). The Impact of Spatial Competition on the Spatial Distribution of Votes (Case Study: Shahriar, Malard and Shahr-e-Quds Constituencies). *New Geopolitics Research*, 2 (2), 1-20.

© The Author(s).

Publisher: Lorestan University.

DOI: <https://doi.org/10.22034/nrpg.2.2.1>

Introduction

Individuals' environmental perception of their interests guides their actions in various fields. Voting, as one of the important pillars of elections and as a political action, is strongly influenced by individuals' environmental perception. This perception can offer a spatial pattern to the distribution of votes in the electoral districts and give a specific meaning and direction to voters' behavior. Tehran, as an immigrant-receiving province, enjoys a high cultural and identity diversity due to the widespread attraction of immigrants from all over the country. Immigrants who enter the cities of this province with diverse cultures usually create a new spatial identity in interaction with the new environment. This new identity, in addition to influencing social and economic structures, plays an effective role in shaping the spatial patterns of votes. The counties of Tehran province, especially the electoral districts of Shahriar, Mallard, and Shahr-e-Quds, have become prominent examples of spatial competition over the past few decades due to their significant population growth (Fearon & Laitin, 2003). The districts of Shahriar, Mallard, and Shahr-e-Quds, centered in Shahriar, are examples of an area that has experienced major changes in its demographic and identity context due to widespread immigration. This area, which previously had a more homogeneous population, is now witnessing the new spatial competition with the arrival of various immigrant groups and the resulting cultural diversity. Immigrants, while maintaining part of their cultural identities, create a new spatial identity in their interaction with the new environment, which has a direct impact on voting patterns in the Islamic Consultative Assembly elections (Smith & King, 1989).

This study, focusing on the electoral districts of Shahriar, Mallard, and Shahr-e-Quds, examines the impact of spatial competition and diverse spatial identities on the spatial distribution of votes. The aim of this study is to analyze how conflicts of interest, identity boundaries, and migration affect voting patterns and to gain a deeper understanding of the role of spatial competition in shaping voters' political behavior (Kawakami, 2012). On the other hand, examining spatial patterns of votes can lead to a better understanding of how social and cultural interactions affect voting behavior. In the electoral districts of Shahriar, Mallard, and Shahr-e-Quds, these effects are reflected not only in the final election results but also in the way local coalitions are formed. Spatial competition creates new opportunities and challenges in electoral processes, the careful analysis of which can contribute to more effective strategies in election management (Johnston & Pattie, 2001). In addition, rapid population growth in the electoral districts requires a review of regional policies that affect the distribution of resources, public services, and political participation. These demographic and identity changes can play a key role in shaping the future of electoral competitions, and understanding these dynamics is essential for political and social decision-making.

Method

This study comprehensively examines the factors that influence voting behavior in the Iranian parliamentary elections, especially in the three cities of Shahriar, Qods, and Mallard. The main objective of this research is to identify, analyze, and model the factors that either directly or indirectly influence voters' choices in these areas. The research process consists of various stages, including identifying influential factors, designing and distributing questionnaires, analyzing data, and modeling possible scenarios for future elections.

Results and Discussion

After identifying the key variables, a matrix was constructed to analyze the relationships between these variables. This matrix showed that some variables were directly related to each other, while others had a lesser impact or acted in isolation. The analyses showed that some

factors, such as voter turnout and the impact of economic programs, had a very high impact on election results, while other factors, such as ethnic identity, had a lower impact. Based on the results of the analyses, different scenarios for future elections in these three cities were designed. These scenarios were prepared based on two main variables: first, voter turnout, and second, changes in the influence patterns of candidates and their programs. The results of the simulations showed that voter turnout and the impact of candidates' economic programs were among the most important predictors of election results. One of the highlights of this research was the significant impact of ethnic identity and the need for a local representative on voters' choices. In many cases, voters prefer their representative to be from the same region and to better understand the specific issues of that region. This factor is especially important in regions where ethnic and regional identity plays a prominent role in social decisions. The analysis of different scenarios showed that the interaction of different factors can lead to different results in future elections. In particular, changes in voter participation rates and the role of political parties in these scenarios can have a large impact on the final outcome of the election. Also, local and social issues that are directly related to the needs of voters play an important role in predicting election results. In general, the average of all items except item number 22 (Do the opinions of parties in your electoral district have an impact on your elections?) is higher than the expected average (3). Therefore, place attachment and the mentality related to the desire to develop the county and attract capital have a significant impact on the direction of votes. All items except item number 22 reached a significance level of less than 0.05, indicating that the first hypothesis (the effect of place attachment and mentality related to the desire to develop the city and attract capital on vote orientation) is accepted.

Conclusions

The present study analyzed the effect of spatial competition on the spatial distribution of votes in the electoral districts of Shahriar, Mallard, and Shahr-e-Quds. The main objective of this study was to examine the role of environmental and spatial variables or the variable related to identity in shaping voting patterns in these regions. The findings of the study indicated the significant impact of social and geographical factors on electoral decision-making. The results showed that variables such as trust in candidates, economic programs, and ethnic-regional issues have a significant impact on voter behavior. Especially in regions such as Shahriar and Mallard, which have high demographic and identity diversity, spatial competition has acted as a key factor in shaping the spatial patterns of votes. Also, voters' environmental perception, as a combined variable of social and cultural factors, plays a prominent role in their political decision-making. Statistical tests used in this study, including t-test and ANOVA, significantly confirmed the difference between the electoral districts of Shahriar, Mallard, and the city of Quds with regard to the voting patterns. These differences are not only due to the geographical characteristics and population diversity of these regions, but are also influenced by social interactions and identity boundaries. For example, high immigration in Shahriar and asymmetric distribution of resources in Mallard and the city of Quds have led to different patterns of voting behavior. This study showed that spatial and identity competitions, especially in areas with high cultural and social diversity, can create new challenges in political planning and election management. For example, the interaction between new immigrants and the native population in Shahriar has led to changes in voters' priorities and political orientations. These changes have affected not only the spatial distribution of votes, but also the social and economic relations of the region. Based on the findings of the study, it can be concluded that paying attention to spatial and identity characteristics in electoral planning is of particular importance. The results of this study are consistent with the findings of the studies by Kaviani-Rad and Goharzagdegan-Manesh,

indicating that spatial identities in the form of spatial conflicts affected by social and economic relations lead to vote heterogeneity. Policymakers and electoral managers can provide better strategies for interacting with voters and managing political tensions by analyzing these factors more accurately. Finally, this study, by providing models for analyzing the spatial distribution of votes and identifying key variables, can be used as a model for similar studies in other electoral districts with different geographical and demographic conditions. These findings indicate the need for reviewing electoral policies and developing strategies based on the indigenous characteristics of each region.

تأثیر رقابت‌های مکانی بر توزیع فضایی آرا (نمونه‌پژوهی: حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس)

مراد کاویانی^۱، احمدرضا سعیدی تبار^۲، و عطااله عبدی فتح‌آباد^۳

۱. نویسنده مسئول، دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. رایانامه: kaviani@khu.ac.ir
۲. کارشناسی‌ارشد جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
۳. دانشیار گروه جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۶</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۲/۳۱</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۵</p> <p>کلیدواژه‌ها: جغرافیای انتخابات، رقابت مکانی، ایران، توزیع فضایی رای و حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس.</p>	<p>مکان، کانون علم جغرافیا و بازتاب فرهنگ در محیط است. حضور فرد در مکان به بروز تعلق و دلبستگی مکانی می‌انجامد. تعلق مکانی مسئولیت‌آور است؛ افراد را به فراخور رخدادهای و دگرگونی‌های محیط به کنشگری وامی‌دارد. رأی‌دهی به‌عنوان رخدادی سیاسی، نقشی اساسی در بازتاب هویت‌های مکانی رأی‌دهندگان دارد. ایران، متأثر از موقعیت جغرافیایی و رخدادهای تاریخی، تنوع گسترده‌ای در هویت‌های مکانی داشته است. در این میان، انتخابات مجلس شورای اسلامی عرصه‌ای برای آشکارشدن این تنوع و در نتیجه پیدایش الگوهای فضایی متنوع برخاسته از تعلق مکانی رأی‌دهندگان است. در این میان، حوزه انتخابیه شهرستان‌های شهریار، ملارد و شهر قدس که بیشینه ساکنان آن مهاجر هستند، مبنای بررسی بازتاب تعلق مکانی رأی‌دهندگان در انتخابات مجلس قرار گرفته است. روش‌شناسی حاکم بر پژوهش کاربردی حاضر، ماهیت توصیفی-تحلیلی دارد و اطلاعات مورد نیاز آن به روش کتابخانه‌ای (مطالعه کتب و مقالات) و پیمایشی (استفاده از پرسش‌نامه) گردآوری شده است. آزمون‌های آماری مورد استفاده تحقیق t-test و ANOVA به‌طور معناداری تفاوت در الگوهای رأی‌دهی بین شهرستان‌های شهریار، ملارد و شهر قدس را تأیید کردند. نتایج پژوهش نشان داد که تعلق مکانی در قالب رقابت مکانی، به‌ویژه در نواحی با تنوع فرهنگی و اجتماعی بالا، می‌تواند چالش‌های جدیدی در برنامه‌ریزی‌های سیاسی و مدیریت انتخابات ایجاد کند. همچنین توجه به ویژگی‌های مکانی و هویتی در برنامه‌ریزی‌های انتخاباتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نتایج این پژوهش بر هویت‌های مکانی در قالب تعارضات مکانی متأثر از روابط اجتماعی و اقتصادی که به ناهمگونی آرا می‌انجامد، اشاره دارد.</p>

استناد: کاویانی‌راد، مراد؛ سعیدی تبار، احمدرضا؛ و عبدی فتح‌آباد، عطااله. (۱۴۰۴) تأثیر رقابت‌های مکانی بر توزیع فضایی آرا (نمونه‌پژوهی: حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس)، *پژوهش‌های نوین سیاست جغرافیایی*، ۲ (۲)، ۱-۲۰.

DOI: <https://doi.org/10.22034/nrpg.2.2.1>

ناشر: دانشگاه لرستان

مقدمه

ادراک محیطی افراد از منافع و مصالح خود به کنش‌های آن‌ها در عرصه‌های گوناگون جهت می‌دهد. رأی‌دهی، به‌عنوان یکی از ارکان مهم انتخابات و در جایگاه کنشی سیاسی، به‌شدت از ادراک محیطی افراد متأثر است (Johnston & Pattie, 2001). ادراک محیطی به تناسب تنوعی که دارد به پیدایش طیفی از الگوهای فضایی توزیع آرا در حوزه‌های انتخابیه می‌انجامد. در حوزه‌هایی که تضاد منافع و تنوع هویت‌های مکانی بالاست، رقابت‌های مکانی و مرزهای هویتی نقش قابل‌توجهی در شکل‌دهی به الگوهای فضایی آرا دارد.

ایران، با تنوع گسترده فرهنگی، اجتماعی و جغرافیایی، عرصه‌ای بارز برای بازتاب این وضعیت است (Riker & Ordeshook, 1968: 27). در نواحی که رقابت‌های مکانی به دلایل تاریخی، فرهنگی یا جمعیتی برجسته است، جهت‌گیری‌های فضایی آرا به شکلی ملموس‌تر نمود پیدا می‌کنند (Johnston & Pattie, 2006: 118). انتخابات مجلس شورای اسلامی به دلیل ماهیت ناحیه‌ای و ساختار حوزه‌های انتخابیه، بستری مناسب برای مطالعه تأثیر منافع متعارض و هویت‌های مکانی بر الگوهای رأی‌دهی است. این وضعیت در استان تهران، با توجه به مهاجرپذیری بالای آن، نمونه‌ای عینی از این فرایند به شمار می‌رود. تهران به‌عنوان استانی مهاجرپذیر، به دلیل جذب گسترده مهاجران از سراسر کشور طیف از تنوع گسترده فرهنگی و هویتی نشان می‌دهد. مهاجرانی که با فرهنگ‌های متنوع وارد شهرستان‌های این استان می‌شوند، معمولاً در تعامل با محیط جدید هویت مکانی تازه‌ای پدید می‌آورند. این هویت جدید، افزون بر تأثیرگذاری بر ساختارهای اجتماعی و اقتصادی، نقش مؤثری در شکل‌دهی به الگوهای فضایی آرا ایفا می‌کند. شهرستان‌های استان تهران، به‌ویژه حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس، طی چند دهه گذشته به دلیل رشد چشم‌گیر جمعیت به یکی از نمونه‌های برجسته رقابت‌های مکانی تبدیل شده‌اند. این حوزه انتخابیه به مرکزیت شهریار، نمونه‌ای از نواحی است که به دلیل مهاجرت گسترده، تحولات عمده‌ای در بافت جمعیتی و هویتی خود تجربه کرده است. حوزه یاد شده امروزه با ورود گروه‌های مختلف مهاجر و تنوع فرهنگی ناشی از آن، شاهد رقابت‌های مکانی نوپدیدی است. مهاجران، ضمن حفظ بخشی از هویت‌های فرهنگی خود، در تعامل با محیط جدید، هویت مکانی جدیدی می‌سازند که بر الگوی رأی‌دهی در انتخابات مجلس شورای اسلامی تأثیر مستقیم دارد (Smith and King, 1989). پژوهش حاضر با تمرکز بر حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس به بررسی تأثیر رقابت‌های مکانی و هویت‌های مکانی متنوع بر توزیع فضایی آرا می‌پردازد. هدف از این تحقیق، تحلیل چگونگی تأثیرگذاری تضاد منافع، مرزهای هویتی و مهاجرت بر الگوهای رأی‌دهی است و سعی دارد به درک عمیق‌تری از نقش رقابت‌های مکانی در شکل‌دهی به رفتار سیاسی رأی‌دهندگان دست یابد. از دیگر سو، بررسی الگوهای فضایی آرا می‌تواند به فهم بهتر از چگونگی تأثیر تعاملات اجتماعی و فرهنگی بر رفتار رأی‌دهی بینجامد. در این حوزه انتخابیه این تأثیرات نه تنها در نتایج نهایی انتخابات بلکه در شیوه شکل‌گیری ائتلاف‌های محلی در قالب رقابت‌های مکانی نیز بازتاب می‌یابد. رقابت‌های مکانی به ایجاد فرصت‌ها و چالش‌های جدید در فرایندهای انتخاباتی منجر می‌شوند که تحلیل دقیق آن‌ها می‌تواند به راهبرد مؤثرتر در مدیریت انتخابات کمک کند. تغییرات جمعیتی و هویتی که می‌تواند نقشی کلیدی در شکل‌دهی به آینده رقابت‌های انتخاباتی ایفا کند و درک این پویایی‌ها برای تصمیم‌گیری‌های سیاسی و اجتماعی ضروری است (کاویانی‌راد، شاکری، جعفری و قاسمی، ۱۴۰۲: ۴۱۳).

بنیادهای مفهومی پژوهش

جغرافیای انتخابات

کارکرد و سوبیه‌های گوناگون انتخابات و رأی‌گیری به‌گونه‌ای است که از منظر علوم مختلف سیاسی، جامعه‌شناسی، حقوق، اقتصاد و جغرافیا قابل بررسی و واکاوی است. با گسترش دموکراسی و تأثیر آرای مردم در به‌قدرت‌رسیدن نامزدها، احزاب و جریان‌های سیاسی، توجه به عواملی که به‌صورت ایستا و پویا رفتار رأی‌دهندگان و حوزه‌های انتخابی را شکل می‌دهند، در کانون پژوهش‌های انتخاباتی قرار گرفت. در این میان، ابعاد جغرافیایی انتخابات در قالب جغرافیای انتخابات در جایگاه دیرپاترین گرایش جغرافیای سیاسی به بررسی و واکاوی ابعاد جغرافیایی این پدیده سیاسی می‌پردازد. در این باره، فرهنگ جغرافیای انسانی و دانشنامه بین‌المللی جغرافیای انسانی، جغرافیای انتخابات را به‌عنوان بخشی از جغرافیای سیاسی تعریف کرده‌اند که به «مطالعه ابعاد جغرافیایی نتایج

انتخابات، سازماندهی و فرایندهای انتخاباتی» می‌پردازد. در این زمینه، مسائلی مانند بررسی نتایج انتخابات، میزان مشارکت رأی‌دهندگان و فعالیت‌های بسیج احزاب از مباحث اساسی جغرافیای انتخابات به‌شمار می‌آیند. جغرافیای انتخابات تأکید می‌کند که رأی‌دهندگان نظرات و ترجیحات خود را در خلأ بیان نمی‌کنند و فرایندهای تصمیم‌گیری سیاسی تحت تأثیر زمینه‌ها و بسترهای مختلفی مانند زمینه‌های ملی، ناحیه‌ای و محلی قرار می‌گیرند. در این رشته، نقش بنیادین جغرافیا در انتخابات، مهم و اساسی است و همواره بر اهمیت بررسی زمینه‌ها و دیدگاه‌های فضایی برای تحلیل مشارکتهای انتخاباتی، رفتار رأی‌دهندگان و عملکرد نظام‌های انتخاباتی تأکید می‌شود. در این باره، پیتر تیلور و رولاند جانستون در کارهای خود دیدگاه‌هایی فضایی و متنی را برای تحلیل دقیق مشارکتهای انتخاباتی و انتخاب‌های رأی‌دهندگان ارائه داده‌اند؛ آنها در آثار مختلف خود به‌ویژه در کتاب «جغرافیای انتخابات» (تیلور و جانسون، ۱۳۸۶)، سه محور اصلی جغرافیای انتخابات یعنی را مطرح کرده‌اند:

- بر «جغرافیای رأی‌دهی» تأکید دارند که به تحلیل الگوهای رأی‌دهی پس از هر انتخابات می‌پردازد و مسائلی از قبیل اینکه چه افرادی و از کجا به کدام کاندیداها یا احزاب رأی داده‌اند، بررسی می‌شود (Johnston, 2005: 281).
 - به «تأثیر جغرافیا بر رأی‌دهی» پرداخته‌اند که به بررسی تأثیر زمینه‌ها و بافتهای جغرافیایی در انتخابات، مانند تأثیر همسایگی، می‌پردازد.
 - سومین محور اصلی در جغرافیای انتخابات که به «جغرافیای نمایندگی» مربوط می‌شود، به بررسی انتخابات مرتبط با قوه مقننه و مسائل مربوط به آن، همچون ترسیم حوزه‌های انتخاباتی یا بخش‌ها و مرزهای آنها، می‌پردازد.
- مباحث مرتبط با سازمان فضایی قلمروهای انتخاباتی و جغرافیای نمایندگی از موضوعات اصلی و بنیادی در جغرافیای انتخابات هستند. بسیاری از نظام‌های انتخاباتی بر پایه مجموعه‌ای از واحدهای ناحیه‌ای مانند حوزه‌های انتخابیه، بخش‌ها، نواحی و حوزه‌ها سازماندهی می‌شوند که تمام کشور را پوشش می‌دهند (Glassner & De Blij, 1989). از آنجا که این سازمان به طور بنیادی قلمرویی است و تعریف دقیق بخش‌ها یا حوزه‌های انتخاباتی به‌عنوان عناصر اساسی تأثیرگذار بر فرایند و نتایج انتخابات شناخته می‌شوند، ویژگی‌های فضایی چنین تقسیم‌بندی‌هایی در کانون تحقیقات جغرافیای انتخابات قرار دارند (Warf & Leib, 2020).

رقابت مکانی

رقابت مکانی مفهومی کلیدی در جغرافیای سیاسی است که به تعاملات و تنش‌های میان مکان‌ها بر اساس فاصله، هویت و منافع متعارض اشاره دارد. فاصله به‌عنوان یک عامل بنیادین در جغرافیا، بر شدت و کیفیت تعاملات بین مکان‌ها تأثیر می‌گذارد. بر اساس اصل توبلر، با افزایش فاصله، تعاملات کاهش می‌یابد که می‌تواند به کم شدن ارتباطات فرهنگی، اقتصادی یا سیاسی منجر شود (کاویانی‌راد و رسولی، ۱۳۹۳: ۴۱۵). در رقابت‌های انتخاباتی، مکان‌هایی که از نظر جغرافیایی به هم نزدیک‌ترند، ممکن است به دلیل اشتراکات فرهنگی یا اقتصادی، الگوهای رأی‌دهی مشابهی داشته باشند؛ در حالی که مکان‌های دورتر به دلیل تفاوت‌های هویتی یا توسعه‌ای، رقابت‌های متضادی را تجربه می‌کنند. مکان‌ها بستری برای شکل‌گیری هویت‌های سیاسی فراهم می‌آورند و هر مکان با ویژگی‌های فرهنگی، زبانی، مذهبی و اقتصادی خاص خود، علایق سیاسی متفاوتی را پرورش می‌دهد. این هویت‌های مکانی در زمان انتخابات به‌عنوان ابزاری برای بسیج رأی‌دهندگان مورد استفاده قرار می‌گیرند و نامزدها با برجسته‌کردن تفاوت‌های مکانی، مانند تأکید بر هویت قومی یا مذهبی، سعی در جلب حمایت گروه‌های خاص دارند. در ایران، این موضوع در حوزه‌های انتخابیه با تنوع قومیتی یا مذهبی، مانند مناطق کردنشین، بلوچستان یا نواحی ترک‌نشین، نمود بیشتری دارد. رقابت مکانی اغلب نتیجه تضاد منافع میان گروه‌های سیاسی یا اجتماعی در مکان‌های مختلف است و در حوزه‌های انتخابیه، نامزدها برای کسب آرا با یکدیگر رقابت می‌کنند که گاهی به تشدید تفاوت‌های مکانی منجر می‌شود؛ برای نمونه، در یک حوزه انتخابیه با سطوح توسعه‌ای متفاوت، مانند مناطق شهری و روستایی، نامزدها ممکن است با طرح وعده‌هایی متناسب با نیازهای هر منطقه، مانند توسعه زیرساخت‌ها در روستاها یا بهبود خدمات شهری، به این تفاوت‌ها دامن بزنند که می‌تواند به قطبی شدن آرا و تشدید تنش‌های مکانی منجر شود (Johnston & Pattie, 2017: 251). در ایران، رقابت‌های مکانی به‌ویژه در حوزه‌های انتخابیه با تنوع فرهنگی و نابرابری‌های توسعه‌ای برجسته‌تر است و تفاوت‌های زبانی، مانند کردی، ترکی، بلوچی، و مذهبی، مانند سنی و شیعه، بستری

برای رقابت‌های سیاسی فراهم می‌کنند. همچنین، نابرابری‌های توسعه‌ای بین مناطق شهری و روستایی یا مناطق مرکزی و حاشیه‌ای، انگیزه‌ای برای طرح وعده‌های متضاد توسط نامزدها ایجاد می‌کند. رقابت‌های مکانی به توزیع نابرابر آرا در فضا منجر می‌شوند؛ زیرا هر مکان بر اساس هویت و منافع خاص خود به نامزدهای متفاوتی گرایش پیدا می‌کند که می‌تواند به شکل الگوهای فضایی مشخص، مانند تمرکز آرا در مناطق قومیتی خاص یا پراکندگی آرا در مناطق با تنوع فرهنگی بالا، مشاهده شود. در ایران، این الگوها در انتخابات مجلس یا شوراها به‌وضوح دیده می‌شود؛ جایی که نامزدها با بهره‌گیری از تفاوت‌های مکانی، پایگاه رأی خود را تقویت می‌کنند. درک این رقابت‌ها نیازمند توجه به عوامل جغرافیایی، فرهنگی و سیاسی است که رفتار رأی‌دهندگان را در مکان‌های مختلف شکل می‌دهند.

توزیع فضایی رأی

الگوهای فضایی انتخابات و سازمان فضایی ناشی از آن‌ها نشان‌دهنده تفاوت‌های رفتاری رأی‌دهندگان در حوزه‌های انتخاباتی مختلف است. این تفاوت‌ها تحت‌تأثیر عوامل جغرافیایی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی شکل می‌گیرند که بر تصمیم‌گیری‌های رأی‌دهندگان اثر می‌گذارند (Wilson Brown, 2020: 53). حوزه‌های انتخاباتی به دلیل تنوع در ویژگی‌های محلی، از ماهیتی پویا برخوردارند و نمایندگان این حوزه‌ها معمولاً بازتاب‌دهنده نیازها و ساختارهای قدرت منطقه‌ای هستند. در نتیجه، الگوهای رای‌دهی در مناطق مختلف تفاوت‌های قابل‌ملاحظه‌ای دارند (کاویانی‌راد، آمره و جعفری، ۱۴۰۲). برای نمونه، شکاف‌های محلی و ملی، مانند تفاوت‌های اقتصادی یا هویتی، بر نحوه بیان سیاسی و تصمیم‌گیری رأی‌دهندگان اثر می‌گذارند و توزیع فضایی آرا و نمایندگی سیاسی را شکل می‌دهند. این تفاوت‌ها نشان‌دهنده تأثیر عوامل محیطی و گروه‌های سیاسی محلی بر رفتار رأی‌دهندگان است. نامزدهای محلی نقش مهمی در شکل‌گیری رفتار رأی‌دهندگان ایفا می‌کنند. وابستگی یک نامزد به یک منطقه خاص می‌تواند رفتار سیاسی-اجتماعی آن منطقه را از سایر نواحی متمایز کند، زیرا رأی‌دهندگان اغلب معتقدند که نامزد محلی درک بهتری از مسائل منطقه‌ای دارد و قادر به حل آن‌هاست (Garcia, 2022). مفهوم اثر همسایگی نیز در این فرایند اهمیت دارد؛ زیرا ارزش‌ها، رفتارها و تعاملات تحت‌تأثیر نزدیکی جغرافیایی شکل می‌گیرند. فاصله، به‌عنوان یک اصل اساسی در جغرافیا، بر شدت تعاملات و جذابیت‌های سیاسی اثر می‌گذارد؛ افزایش فاصله معمولاً به کاهش تعامل و آشنایی منجر می‌شود (Patel, 2021: 71). علاوه بر این، رقابت‌های مکانی که به‌صورت پدیده‌های سیاسی-فضایی در حوزه‌های انتخاباتی بروز می‌کنند، اغلب با منافع متعارض همراه هستند. این رقابت‌ها از طریق برنامه‌ها، شعارها و وعده‌های انتخاباتی نمود پیدا می‌کنند و بر الگوهای توزیع آرا اثر می‌گذارند (Thompson, A. Wu, Yoder and Hall, 2019: 145). در شرایط محدودیت منابع و گستردگی مطالبات، این رقابت‌ها می‌توانند از همکاری تا تقابل سیاسی متغیر باشند و جغرافیای رای‌دهی را به‌صورت پویا تحت‌تأثیر قرار دهند.

محیط‌شناسی پژوهش

شهرستان‌های شهریار، قدس و ملارد در باختر استان تهران با ویژگی‌های جمعیتی و جغرافیایی متنوع، نقش مهمی در ساختار اجتماعی و سیاسی این منطقه دارند. شهرستان شهریار با جمعیتی افزون بر ۷۴۴۰۰۰ نفر از مهاجرپذیرترین نقاط استان است. این منطقه در دهه‌های اخیر رشد جمعیتی بالایی را داشته است و از نقاط مهم سرریز جمعیتی تهران شناخته می‌شود. نزدیکی به کلان‌شهرهای تهران و کرج این منطقه را به مقصدی برای اقشار کم‌درآمد تبدیل کرده است؛ به‌گونه‌ای که رشد ۸ درصدی سالانه جمعیت، آن را درگیر معضلات اجتماعی و اقتصادی بسیاری کرده است. همچنین شهرستان قدس به یکی از پرجمعیت‌ترین و متراکم‌ترین شهرستان‌های کشور تبدیل شده است. این شهرستان با ۱۱۴ کیلومتر مربع مساحت و جمعیتی افزون بر ۳۵۰,۰۰۰ نفر تنوع فرهنگی بالایی دارد (مرکز آمار، ۱۴۰۰). ساختار جمعیتی این منطقه که از گروه‌های فرهنگی گوناگون تشکیل شده، نشان‌دهنده تأثیر مهاجرت و ترکیب اقوام مختلف است. ملارد که یکی از شهرستان‌های هم‌جوار شهریار است، با جمعیتی بالغ بر ۳۷۷۰۰۰ نفر از نظر جذب مهاجران موقعیت ویژه‌ای دارد. وجود مراکز صنعتی، هزینه پایین زمین و مسکن، این شهرستان را به مقصدی مطلوب برای مهاجران تبدیل کرده است (مهدنژاد، زنگانه و سعیدی رضوانی، ۱۳۹۹: ۱۷۷). جمعیت این منطقه در سال‌های اخیر افزایش قابل‌توجهی یافته و درگیر چالش مدیریت منابع و زیرساخت‌ها شده است. حوزه انتخابیه مشترک این سه شهرستان، موسوم به

«حوزه مشق» از دوره ششم مجلس شورای اسلامی به‌طور مستقل نماینده خود را انتخاب می‌کند و با تغییرات ساختاری متعدد، نقش مهمی در شکل‌دهی به ترکیب سیاسی منطقه داشته است (زیاری و دیگران، ۱۳۹۹: ۸۸). پژوهش حاضر از نوع کاربردی و با ماهیت توصیفی-تحلیلی انجام شده و با هدف بررسی تأثیر رقابت‌های مکانی بر توزیع فضایی آرا در حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس طراحی شده است. از روش‌های ترکیبی کمی و کیفی برای گردآوری و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری شامل کلیه واجدان شرایط رأی‌دهی در حوزه انتخابیه مشترک شهریار، ملارد و شهر قدس (حوزه مشق) است که بر اساس گزارش مرکز آمار ایران (۱۳۹۹)، حدود ۷۴۴,۰۰۰ نفر در شهریار، ۳۵۰,۰۰۰ نفر در قدس و ۳۷۷,۰۰۰ نفر در ملارد جمعیت دارند و بخش قابل توجهی از آن‌ها واجد شرایط رأی‌دهی هستند. این جامعه به دلیل تنوع فرهنگی و مهاجرپذیری بالا از گروه‌های مختلف قومی، فرهنگی و اجتماعی تشکیل شده است. برای تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران با سطح اطمینان ۹۵ درصد، خطای ۵ درصد و نسبت موفقیت ۵۰ درصد استفاده شد که حجم نمونه اولیه حدود ۳۸۴ نفر برآورد گردید. نمونه‌ها به صورت تخصیص متناسب بین شهریار (۲۰۰ نفر)، ملارد (۱۰۰ نفر) و قدس (۸۴ نفر) توزیع شدند. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود که در آن هر شهرستان به عنوان خوشه اصلی انتخاب شد، سپس تعدادی محله به صورت تصادفی از هر شهرستان برگزیده شد و در نهایت افراد واجد شرایط به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. داده‌ها از دو روش کتابخانه‌ای (مطالعه کتب، مقالات، گزارش‌های آماری و اسناد انتخاباتی) و پیمایشی (پرسش‌نامه ساختاریافته با ۲۵ گویه) گردآوری شدند. پرسش‌نامه بر اساس عوامل شناسایی شده از مصاحبه با کارشناسان طراحی شد و به بررسی متغیرهایی مانند تعلق مکانی، ادراک محیطی، هویت قومی-منطقه‌ای، اعتماد به نامزدها و برنامه‌های اقتصادی پرداخت. پایایی پرسش‌نامه با آلفای کرونباخ ۰.۸۲ و روایی آن توسط پانل کارشناسان تأیید شد. تحلیل داده‌ها با نرم‌افزارهای SPSS و MICMAC انجام شد و آزمون‌های t-test تک‌نمونه‌ای و ANOVA برای بررسی فرضیه‌ها به کار رفتند. آزمون t-test تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت توسعه شهرستان بر جهت‌دهی آرا را بررسی کرد و ANOVA تفاوت‌های ادراک محیطی بین شهرستان‌ها را مقایسه نمود. برای مدل‌سازی سناریوهای آینده انتخابات از نرم‌افزارهای Scenario Wizard و VANSIM استفاده شد. محدودیت‌های پژوهش شامل دشواری دسترسی به داده‌های دقیق انتخاباتی در سطح محله‌ای، احتمال سوگیری پاسخ‌دهندگان و پیچیدگی تعمیم نتایج به دلیل تنوع فرهنگی و اجتماعی منطقه بود.

یافته‌های تحقیق

الف. یافته‌های کتابخانه‌ای

پژوهش حاضر به بررسی عواملی مؤثر بر رقابت مکانی برخاسته از رفتار انتخاباتی رأی‌دهندگان در انتخابات مجلس در سه شهرستان شهریار، قدس و ملارد می‌پردازد. هدف اصلی این تحقیق شناسایی، تحلیل و مدل‌سازی عواملی است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بر انتخاب‌های رأی‌دهندگان در این حوزه انتخابیه تأثیر می‌گذارند. فرآیند تحقیق از مراحل مختلفی شامل شناسایی عوامل مؤثر، طراحی و توزیع پرسش‌نامه، تحلیل داده‌ها و مدل‌سازی سناریوهای احتمالی برای انتخابات آینده تشکیل شده است.

شناسایی عوامل مؤثر

در مرحله نخست، ۲۵ عامل مختلف تأثیرگذار بر رفتار انتخاباتی، شناسایی شدند. این عوامل از طریق مصاحبه‌های عمیق با کارشناسان و مقامات دستگاه‌های اجرایی محلی در شهرستان‌های شهریار، قدس و ملارد به دست آمد. مصاحبه‌ها با هدف کشف عواملی بود که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم بر تصمیم‌گیری‌های رأی‌دهندگان تأثیر می‌گذارند؛ از جمله عواملی که شناسایی شد، می‌توان به مواردی مانند تأثیر برنامه‌های اقتصادی نامزدها، تأثیر هویت قومی و منطقه‌ای، اعتماد به نامزدها و مشارکت رأی‌دهندگان اشاره کرد.

طراحی پرسش‌نامه و تحلیل داده‌ها

در مرحله بعد، پرسش‌نامه‌ای مبتنی بر تحلیل ماتریسی این عوامل طراحی شد. این پرسش‌نامه برای بررسی روابط میان متغیرها و شناسایی متغیرهای کلیدی تأثیرگذار بر نتایج انتخابات، استفاده شد. برای تحلیل ماتریس روابط متقابل متغیرها داده‌های

گردآوری شده از طریق این پرسش‌نامه وارد نرم‌افزار MICMAC شدند. این تحلیل به شناسایی هفت متغیر کلیدی منجر شد که تأثیر زیادی بر نتایج انتخابات داشتند.

متغیرهای کلیدی شناسایی شده

- بر پایه تحلیل‌ها، هفت متغیر اصلی که تأثیر عمده‌ای بر رفتار انتخاباتی در این نواحی شناسایی شدند. این متغیرها عبارتند از:
- مشارکت رأی‌دهندگان: میزان مشارکت رأی‌دهندگان بر اساس تأثیرگذاری نامزدها و میزان اعتماد به برنامه‌های اقتصادی آن‌ها.
 - تأثیر برنامه‌های اقتصادی نامزدها: میزان اهمیت برنامه‌های اقتصادی نامزدها در جذب رأی‌دهندگان.
 - عوامل منطقه‌ای و قومی: تأثیر زادگاه، زبان، و هویت قومی نامزدها بر انتخاب‌های رأی‌دهندگان.
 - اعتماد به نامزدها: میزان اعتماد رأی‌دهندگان به توانایی‌های نامزدها در حل مشکلات منطقه‌ای.
 - نماینده محلی (نامزد بومی): اهمیت داشتن یک نماینده محلی در نظر رأی‌دهندگان و تأثیر آن بر انتخاب‌های آن‌ها.
 - حضور احزاب سیاسی: نقش احزاب سیاسی در تأثیرگذاری بر تصمیمات انتخاباتی.
 - مشکلات محلی و اجتماعی: تأثیر مسائل محلی و اجتماعی بر رفتار انتخاباتی و نگرش رأی‌دهندگان.

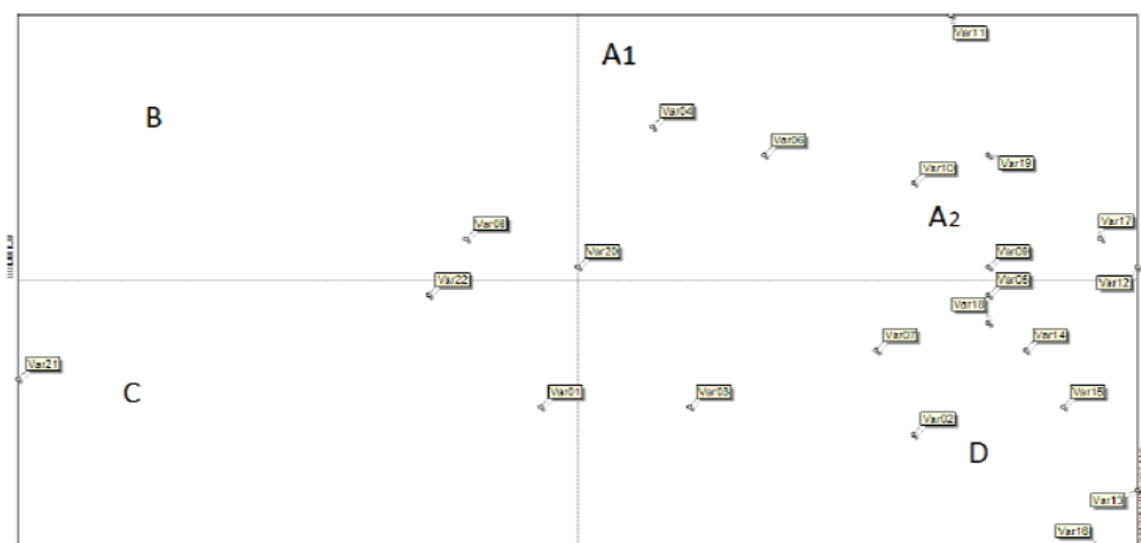
تحلیل ماتریس و شبیه‌سازی سناریوها

پس از شناسایی متغیرهای کلیدی، ماتریسی برای تحلیل روابط بین این متغیرها ساخته شد. این ماتریس نشان داد که برخی از متغیرها به طور مستقیم با یکدیگر در ارتباط هستند، در حالی که برخی دیگر تأثیر کمتری دارند یا به طور ایزوله عمل می‌کنند. تحلیل‌ها نشان داد که برخی عوامل، مانند مشارکت رأی‌دهندگان و تأثیر برنامه‌های اقتصادی، تأثیر بسیار بالایی بر نتایج انتخابات دارند؛ در حالی که عوامل دیگر، مانند هویت قومی، تأثیر کمتری دارند.

جدول ۱. وضعیت ماتریس اثرات متقابل

شاخص	ابعاد ماتریس	تعداد تکرار	تعداد +	تعداد ۰	تعداد ۱	تعداد ۲	تعداد ۳	تعداد P	جمع کل	درجه پرشدگی
جهت‌گیری انتخابات	۲۲	۲	۴۵	۱۲۱	۱۷۷	۱۴۱	۰	۴۳۹	۹۰.۷۰	

منبع: (یافته‌های پژوهش)

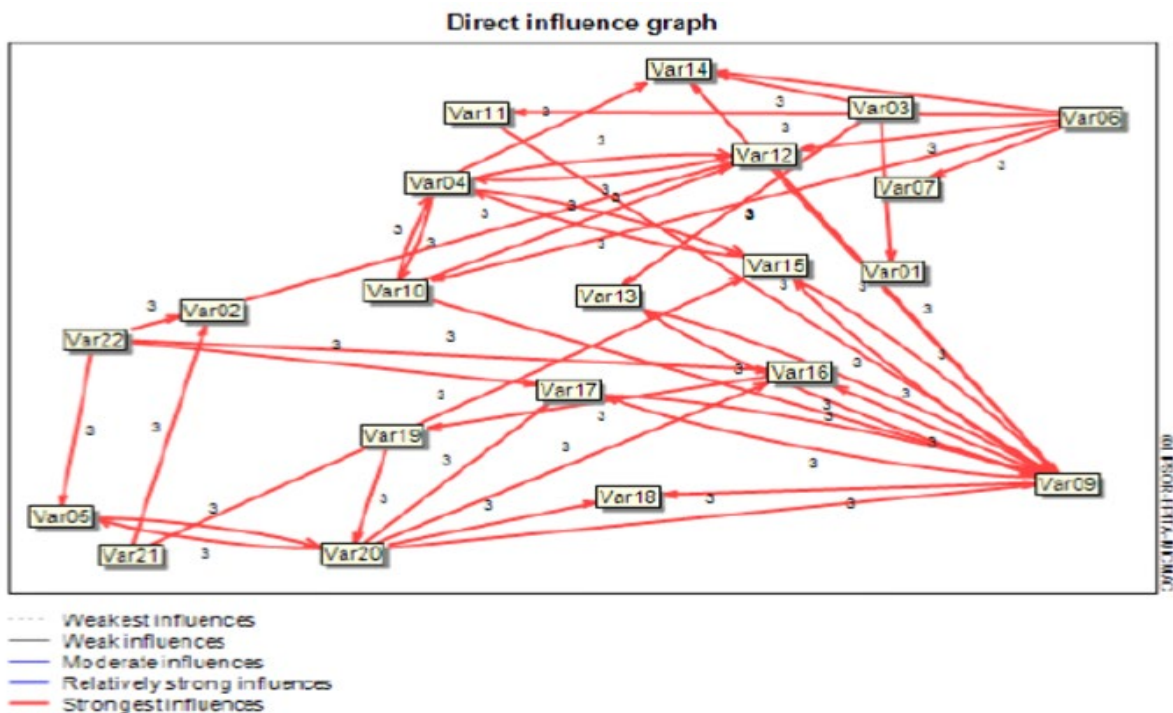
شکل ۱. نمودار پراکندگی متغیرهای تحقیق و جایگاه آن در محور تأثیرگذاری - تأثیرپذیری

منبع: (یافته‌های پژوهش)

سپس، برای مدل‌سازی سناریوهای آینده انتخابات، از نرم‌افزار Scenario Wizard استفاده شد. این نرم‌افزار به‌منظور تحلیل سناریوهای مختلف بر پایه تغییرات در متغیرهای کلیدی به کار رفت. همچنین، مدل‌های مقایسه‌ای جفتی برای تعیین وزن هر یک از متغیرها و شبیه‌سازی آن‌ها از طریق نرم‌افزار VANSIM مورد استفاده قرار گرفت.

شناسایی سناریوهای احتمالی

بر بنیاد نتایج به‌دست‌آمده از تحلیل‌های انجام‌شده، سناریوهای مختلفی برای انتخابات آینده در این سه شهر طراحی شد. این سناریوها بر پایه دو متغیر اصلی تهیه شدند: اول، میزان مشارکت رأی‌دهندگان، و دوم، تغییرات در الگوهای تأثیرگذاری نامزدها و برنامه‌های آن‌ها. نتایج شبیه‌سازی‌ها نشان داد که میزان مشارکت رأی‌دهندگان و تأثیر برنامه‌های اقتصادی نامزدها از مهم‌ترین عوامل پیش‌بینی‌کننده نتایج انتخابات هستند.

شکل ۲. روابط بین متغیرها و چگونگی اثرگذاری آنها بر یکدیگر
منبع: (یافته‌های پژوهش)

تأثیر هویت قومی و محلی

یکی از نکات برجسته پژوهش، تأثیر قابل‌توجه هویت قومی و نیاز به یک نماینده محلی در انتخاب‌های رأی‌دهندگان بود. در بسیاری از موارد، رأی‌دهندگان ترجیح می‌دهند که نماینده آن‌ها از همان منطقه باشد که مسائل خاص آن منطقه را بهتر درک کند. این عامل به‌ویژه در مناطقی که هویت قومی و منطقه‌ای نقش پررنگی در تصمیمات اجتماعی دارد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

پیش‌بینی روندهای انتخاباتی آینده

تحلیل سناریوهای مختلف نشان داد که تعامل عوامل مختلف می‌تواند منجر به نتایج متفاوتی در انتخابات آینده شود. به‌ویژه، تغییرات در میزان مشارکت رأی‌دهندگان و نقش احزاب سیاسی در این سناریوها می‌تواند تأثیر زیادی بر نتیجه نهایی انتخابات داشته باشد. همچنین، مسائل محلی و اجتماعی که به‌طور مستقیم با نیازهای رأی‌دهندگان ارتباط دارند، نقش مهمی در پیش‌بینی نتایج انتخابات ایفا می‌کنند.

Scenario No. 2	Scenario No. 1	Scenario No. 3	Scenario No. 4	Scenario No. 5
مشارکت پایین مردم در انتخابات به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور مشارکت کامل مردم در انتخابات با حل کامل مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور	مشارکت پایین مردم در انتخابات به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور مشارکت کامل مردم در انتخابات با حل کامل مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور	مشارکت پایین به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی مشارکت خیلی پایین به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی	مشارکت پایین مردم در انتخابات به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی عدم مشارکت مردم در انتخابات به دلیل مشکلات اقتصادی و معیشتی	مشارکت پایین مردم به دلیل عدم کارایی نمایندگان عدم مشارکت کامل مردم به دلیل عدم کارایی نمایندگان
مشارکت پایین مردم به دلیل عدم کارایی نمایندگان مشارکت کامل مردم در انتخابات با ارتقای کارایی نمایندگان	مشارکت پایین مردم در انتخابات به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی عدم مشارکت مردم در انتخابات به دلیل مشکلات اقتصادی و معیشتی	تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه تأثیر نسبی جمعیت زادگاه نماینده	اعتماد به جذب بیشتر سرمایه به شهرستان توسط نماینده همشهری خود انتظار از نمایندگان برای جذب سرمایه به شهرستان بدون توجه به نیازها	مشارکت پایین مردم به دلیل عدم کارایی نمایندگان مشارکت متوسط مردم در انتخابات با ارتقای کارایی نمایندگان
تأثیر احزاب بر روند و جهت گیری انتخابات تأثیر ناپس احزاب بر جهت گیری انتخابات	تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات عدم تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات	تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات عدم تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات	تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات تأثیر کامل جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات	تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات تأثیر کامل جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات
مشارکت پایین مردم در انتخابات به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور مشارکت متوسط مردم در انتخابات با حل نسبی مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور	مشارکت پایین مردم در انتخابات به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور مشارکت متوسط مردم در انتخابات با حل نسبی مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور	مشارکت پایین مردم در انتخابات به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور مشارکت متوسط مردم در انتخابات با حل نسبی مشکلات معیشتی و اقتصادی کشور	اعتماد به جذب بیشتر سرمایه به شهرستان توسط نماینده همشهری خود ادامه روند موجود	اعتماد به جذب بیشتر سرمایه به شهرستان توسط نماینده همشهری خود ادامه روند موجود
تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات ادامه روند موجود	تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات ادامه روند موجود	تأثیر جمعیت زادگاه نماینده بر نتیجه انتخابات ادامه روند موجود	در الویت قرار دادن مسائل شهرستان به دلیل احساس تعلق داشتن نماینده همشهری به شهرستان ادامه روند موجود	در الویت قرار دادن مسائل شهرستان به دلیل احساس تعلق داشتن نماینده همشهری به شهرستان ادامه روند موجود
در الویت قرار دادن مسائل شهرستان به دلیل احساس تعلق داشتن نماینده همشهری به شهرستان انتظار از نمایندگان برای الویت قرار دادن مسائل شهرستانی بدون توجه به مسائل و مشکلات شهرستانی دیگر	در الویت قرار دادن مسائل شهرستان به دلیل احساس تعلق داشتن نماینده همشهری به شهرستان انتظار از نمایندگان برای الویت قرار دادن مسائل شهرستانی بدون توجه به مسائل و مشکلات شهرستانی دیگر	در الویت قرار دادن مسائل شهرستان به دلیل احساس تعلق داشتن نماینده همشهری به شهرستان انتظار از نمایندگان برای الویت قرار دادن مسائل شهرستانی بدون توجه به مسائل و مشکلات شهرستانی دیگر	تحت تأثیر قرار گرفتن نتیجه انتخابات با الویت گراایی ادامه روند موجود	تحت تأثیر قرار گرفتن نتیجه انتخابات با الویت گراایی تحت تأثیر قرار گرفتن نتیجه کل انتخابات با الویت گراایی

شکل ۳. تابلوی سناریوهای سازگاری قوی و محتمل جهت گیری سیاسی انتخابات مجلس در شهرستان‌های شهریار، قدس، و ملارد
منبع: (یافته‌های پژوهش)

این تحقیق با شناسایی و تحلیل دقیق عوامل مؤثر بر رفتار انتخاباتی در سه شهر شهریار، قدس و ملارد، مدلی برای پیش‌بینی رفتار رأی‌دهندگان و تحلیل تعاملات میان متغیرها ارائه می‌دهد. این مدل می‌تواند به مقامات و سیاست‌گذاران کمک کند تا استراتژی‌های انتخاباتی مؤثرتری طراحی کرده، به تحلیل بهتری از روندهای انتخاباتی در آینده دست یابند. همچنین، این مطالعه اهمیت توجه به عوامل منطقه‌ای، قومی و محلی را در تصمیم‌گیری‌های انتخاباتی برجسته می‌کند.

پیش‌بینی روندهای انتخاباتی آینده با تأکید بر رقابت مکانی

در این پژوهش، رقابت مکانی به‌عنوان متغیر مستقل کلیدی در نظر گرفته شده است که از طریق تعارضات هویتی، تفاوت‌های فرهنگی و نابرابری‌های اقتصادی-اجتماعی در حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس بر توزیع فضایی آرا تأثیر می‌گذارد. برای پیش‌بینی روندهای انتخاباتی آینده، تحلیل‌های کمی بر اساس داده‌های گردآوری شده از پرسش‌نامه‌ها و آزمون‌های آماری (t-test) و (ANOVA) انجام شده است. این تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای MICMAC، Scenario Wizard و VANSIM برای مدل‌سازی سناریوهای انتخاباتی و بررسی تأثیر رقابت مکانی بر رفتار رأی‌دهندگان به کار گرفته شدند. بر اساس تحلیل ماتریس اثرات متقابل (جدول ۱)، رقابت مکانی به‌عنوان یکی از عوامل اصلی تأثیرگذار بر جهت‌گیری آرا شناسایی شد. این متغیر از طریق شاخص‌هایی مانند:

۱. **هویت‌های مکانی و قومی:** تمایل رأی‌دهندگان به انتخاب نامزدهای بومی که درک بهتری از مسائل منطقه‌ای دارند.

۲. **تضاد منافع محلی:** رقابت بر سر منابع محدود و زیرساخت‌ها بین شهرستان‌های شهریار، ملارد و شهر قدس.

۳. **تأثیر فاصله مکانی:** کاهش تعاملات و هم‌سویی سیاسی با افزایش فاصله جغرافیایی بین مناطق.

بر رفتار انتخاباتی تأثیر می‌گذارد. نتایج تحلیل ماتریس نشان داد که رقابت مکانی با ضریب تأثیرگذاری بالا (جمع کل ۴۳۹ و درجه پرشدگی ۹۰.۷۰٪) به‌طور مستقیم با مشارکت رأی‌دهندگان و اولویت‌های اقتصادی-اجتماعی مرتبط است. برای بررسی تأثیر رقابت مکانی بر روندهای انتخاباتی آینده، از داده‌های آماری ارائه‌شده در جداول ۲ تا ۶ استفاده شد. نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای (جدول ۳) نشان داد که ادراک محیطی شهروندان (به‌عنوان شاخصی از رقابت مکانی) با میانگین ۳.۸۴ و

انحراف معیار ۰.۵۱ در کل حوزه انتخابیه تأثیر معناداری ($t=18.47$)، ($p<0.05$) بر جهت‌گیری آرا دارد. این نتیجه تأیید می‌کند که رقابت مکانی، از طریق تقویت تعلقات محلی و اولویت‌های توسعه منطقه‌ای، رفتار رأی‌دهندگان را شکل می‌دهد. همچنین، آزمون ANOVA (جدول ۶) تفاوت معناداری ($p=0.015$) در ادراک محیطی برخاسته از رقابت مکانی بین سه شهرستان نشان داد. میانگین ادراک محیطی در قدس و ملارد (۳.۵۶) بالاتر از شهریار (۳.۴۱) بود، که نشان‌دهنده شدت بیشتر رقابت‌های مکانی در قدس و ملارد به دلیل تنوع فرهنگی و مهاجرپذیری بالاتر است. این تفاوت‌ها به‌واسطه نابرابری در توزیع منابع و زیرساخت‌ها (مانند مراکز صنعتی در ملارد و تراکم جمعیتی در قدس) تقویت شده‌اند.

مدل‌سازی سناریوهای آینده با رقابت مکانی

با استفاده از نرم‌افزار Scenario Wizard سه سناریو برای انتخابات آینده طراحی شد که رقابت مکانی به‌عنوان متغیر مستقل اصلی در نظر گرفته شد:

۱. سناریو با رقابت مکانی بالا

- **شرایط:** افزایش تعارضات هویتی و محلی به دلیل نابرابری در توزیع منابع (مانند زمین و مسکن در ملارد) و مهاجرت گسترده در شهریار.
- **پیش‌بینی کمی:** مشارکت رأی‌دهندگان به ۶۵٪ افزایش می‌یابد (بر اساس میانگین مشارکت در مناطق با تنوع هویتی بالا). رأی‌دهندگان به نامزدهای بومی با برنامه‌های متمرکز بر توسعه محلی (مانند جذب سرمایه) تمایل بیشتری نشان می‌دهند وزن تأثیر: ۰.۷۸ بر اساس مدل VANSIM
- **نتیجه:** توزیع آرا به‌صورت ناهمگن، با تمرکز بیشتر آرا در مناطقی که نامزدها به مسائل محلی (مانند زیرساخت‌ها) توجه بیشتری دارند.

۲. سناریو با رقابت مکانی متوسط

- **شرایط:** تعادل نسبی در توزیع منابع و کاهش تعارضات هویتی از طریق سیاست‌های منطقه‌ای.
- **پیش‌بینی کمی:** مشارکت رأی‌دهندگان در سطح ۵۵٪ تثبیت می‌شود. تأثیر برنامه‌های اقتصادی نامزدها (وزن تأثیر: ۰.۶۲) نسبت به هویت‌های محلی (وزن تأثیر: ۰.۴۵) غالب می‌شود.
- **نتیجه:** الگوی توزیع آرا یکنواخت‌تر شده و رقابت مکانی به‌صورت محدودتر در مناطقی با تنوع قومی بالا (مانند قدس) ظاهر می‌شود.

۳. سناریو با رقابت مکانی پایین

- **شرایط:** همگرایی فرهنگی و کاهش نابرابری‌های اقتصادی-اجتماعی از طریق برنامه‌ریزی متمرکز.
- **پیش‌بینی کمی:** مشارکت رأی‌دهندگان به ۵۰٪ کاهش می‌یابد، و تأثیر احزاب سیاسی (گویه ۲۲، میانگین ۲.۸) نسبت به هویت‌های محلی افزایش می‌یابد
- **نتیجه:** توزیع آرا به‌صورت متمرکزتر به سمت نامزدهای با برنامه‌های ملی، با کاهش تأثیر رقابت‌های مکانی.

پیش‌بینی روندهای انتخاباتی

- **رقابت مکانی بالا** در قدس و ملارد احتمالاً به افزایش مشارکت (تا ۶۵٪) و تمرکز آرا بر نامزدهای بومی منجر می‌شود.
 - در شهریار، به دلیل میانگین پایین‌تر ادراک محیطی (۳.۴۱)، رقابت مکانی کمتر بوده و برنامه‌های اقتصادی نامزدها (وزن تأثیر: ۰.۷۰) نقش غالب‌تری ایفا می‌کنند.
 - در سناریوهای بلندمدت، کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای می‌تواند رقابت مکانی را تضعیف کرده و الگوهای رأی‌دهی را به سمت مسائل ملی سوق دهد.
- این پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند که رقابت مکانی نه‌تنها توزیع فضایی آرا را شکل می‌دهد، بلکه می‌تواند با تقویت تعلقات محلی،

چالش‌هایی برای مدیریت انتخابات ایجاد کند. سیاست‌گذاران باید با تمرکز بر توزیع عادلانه منابع و تقویت همگرایی فرهنگی، تأثیرات منفی رقابت مکانی را کاهش دهند.

ب. یافته‌های میدانی

یافته‌های میدانی این پژوهش از طریق گردآوری داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه‌های ساختاریافته و تحلیل‌های آماری به دست آمده‌اند. این بخش با هدف بررسی دقیق‌تر تأثیر تعلقات مکانی و ادراک محیطی بر رفتار انتخاباتی رأی‌دهندگان در حوزه انتخابیه شهریار، ملارد، و شهر قدس طراحی شده است. داده‌ها از جامعه آماری شامل واجدان شرایط رأی‌دهی در این سه شهرستان (حدود ۷۴۴,۰۰۰ نفر در شهریار، ۳۵۰,۰۰۰ نفر در قدس، و ۳۷۷,۰۰۰ نفر در ملارد) جمع‌آوری شده و تحلیل‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های t-test و ANOVA انجام شده‌اند. در ادامه، نتایج این تحلیل‌ها با جزئیات بیشتری ارائه شده و به تفکیک هر شهرستان بررسی می‌شوند.

نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای (جدول ۳) نشان داد که ادراک محیطی شهروندان، به‌عنوان شاخصی از تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با توسعه منطقه‌ای و جذب سرمایه، تأثیر معناداری بر جهت‌گیری آرا در کل حوزه انتخابیه دارد. میانگین کلی ادراک محیطی (۳.۸۴) با انحراف معیار ۰.۵۱ و مقدار t برابر با ۱۸.۴۷ در سطح معناداری $p > 0.05$ ، نشان‌دهنده تأثیر قوی این متغیر بر رفتار رأی‌دهندگان است. این یافته تأیید می‌کند که تعلقات مکانی، به‌ویژه در مناطقی با تنوع فرهنگی و مهاجرپذیری بالا، نقش کلیدی در شکل‌دهی به الگوهای رأی‌دهی ایفا می‌کنند.

به‌طور خاص، میانگین پاسخ‌ها به گویه‌های پرسش‌نامه (۲۵ گویه) نشان داد که به جز گویه شماره ۲۲ (تأثیر نظرات احزاب سیاسی بر انتخابات)، سایر گویه‌ها میانگینی بالاتر از مقدار مورد انتظار (۳) دارند. این امر نشان‌دهنده اهمیت بالای عواملی مانند هویت‌های محلی، نیاز به توسعه زیرساخت‌ها، و اعتماد به نامزدهای بومی در تصمیم‌گیری‌های انتخاباتی است. گویه شماره ۲۲ با میانگین ۲.۸ و سطح معناداری $p < 0.05$ ، نشان داد که احزاب سیاسی در این حوزه انتخابیه تأثیر قابل‌توجهی بر رفتار رأی‌دهندگان ندارند، که می‌تواند به دلیل غلبه هویت‌های محلی و مسائل منطقه‌ای بر برنامه‌های حزبی باشد.

جدول ۲ نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای را نشان می‌دهد که تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه شهروندان بر جهت‌دهی آرای انتخابات مجلس شورای اسلامی را بررسی می‌کند. در این جدول، مقادیر آماره t و سطح معناداری برای هر سؤال در حوزه انتخابیه گزارش شده است.

به‌طور کلی، میانگین تمامی گویه‌ها به جز گویه شماره ۲۲ (آیا در حوزه انتخابیه شما نظر احزاب تأثیری در انتخابات شما دارند؟) بالاتر از متوسط مورد انتظار (۳) است؛ بنابراین، تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرا تأثیر معناداری دارد. تمامی گویه‌ها به جز گویه شماره ۲۲ به سطح معناداری کمتر از ۰.۰۵ رسیدند، که نشان‌دهنده این است که فرضیه اول (تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرا) پذیرفته می‌شود.

جدول ۲. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای، تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرای

انتخابات مجلس شورای اسلامی در شهرستان قدس

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
ادراک محیطی شهروندان	۸۴	۳.۵۶	۰.۴۰	۱۲.۸۴	۸۳	۰.۰۰۰

منبع: (یافته‌های پژوهش)

تحلیل به تفکیک شهرستان‌ها

برای بررسی دقیق‌تر، داده‌ها به تفکیک هر شهرستان تحلیل شده و نتایج آزمون‌های t-test و ANOVA برای هر منطقه ارائه شده است. این تحلیل‌ها تفاوت‌های معناداری را در ادراک محیطی و تأثیر تعلقات مکانی بین شهرستان‌های شهریار، قدس، و ملارد

نشان می‌دهند.

جدول ۳ نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای برای تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه شهروندان در حوزه انتخابیه شهرستان‌های شهریار، قدس و ملارد را نشان می‌دهد. نتایج این آزمون به‌طور کلی معنادار بوده و مقدار t محاسبه‌شده (۱۸/۴۷) در سطح ۹۵ درصد معناداری ($p < 0.05$) قرار دارد. این بدان معناست که میانگین گویه‌های عوامل جهت‌دهی به آرا با مقدار مورد انتظار (۳) اختلاف معناداری دارد؛ بنابراین، فرضیه اول برای مجموع سؤالات در این حوزه‌های انتخابیه تأیید می‌شود.

جدول ۳. نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای، تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرای

انتخابات مجلس شورای اسلامی در شهرستان قدس

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
ادراک محیطی شهروندان	۳۸۴	۳.۸۴	۰.۵۱	۱۸.۴۷	۳۸۳	۰.۰۰۰

منبع: (یافته‌های پژوهش)

نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای را برای تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرا در شهرستان‌های قدس و ملارد نشان می‌دهند.

شهرستان قدس

نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای برای شهرستان قدس (جدول ۴) نشان‌دهنده میانگین ادراک محیطی ۳.۵۶ با انحراف معیار ۰.۴۰ است. مقدار t محاسبه‌شده (۱۲.۸۴) با سطح معناداری $p > 0.05$ تأیید می‌کند که تعلقات مکانی و ذهنیت توسعه‌محور در این شهرستان تأثیر معناداری بر جهت‌گیری آرا دارند. تحلیل گویه‌های پرسش‌نامه نشان داد که عواملی مانند «نیاز به نماینده بومی» (میانگین ۴.۱)، «توسعه زیرساخت‌های شهری» (میانگین ۳.۹)، و «اعتماد به نامزدهای آشنا با مسائل محلی» (میانگین ۳.۸) از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رأی‌دهندگان قدس هستند. این یافته‌ها با تراکم جمعیتی بالا و تنوع فرهنگی این شهرستان همخوانی دارد، جایی که رقابت‌های مکانی به دلیل حضور گروه‌های قومی متنوع و نیاز به بهبود خدمات شهری تشدید شده است. نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای برای شهرستان قدس نشان می‌دهد که میانگین گویه‌های تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرا با مقدار مورد انتظار اختلاف معناداری دارد. مقدار t محاسبه‌شده (۸۴/۱۲) با سطح معناداری ($p < 0.05$) کمتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین، فرضیه اول در شهرستان قدس تأیید می‌شود.

جدول ۴. نتایج t تک‌نمونه‌ای، تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرای

انتخابات مجلس شورای اسلامی در شهرستان قدس

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
ادراک محیطی شهروندان	۸۴	۳.۵۶	۰.۴۰	۱۲.۸۴	۸۳	۰.۰۰۰

منبع: (یافته‌های پژوهش)

شهرستان ملارد

در شهرستان ملارد، نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای (جدول ۵) میانگین ادراک محیطی ۳.۵۶ با انحراف معیار ۰.۷۰ و مقدار t برابر با ۸.۰۱ را نشان می‌دهد ($p > 0.05$). این نتایج تأیید می‌کنند که تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با توسعه منطقه‌ای در ملارد نیز تأثیر معناداری بر رفتار رأی‌دهندگان دارند. بررسی دقیق‌تر گویه‌ها نشان داد که «جذب سرمایه برای توسعه صنعتی» (میانگین ۴.۰)، «رفع نابرابری‌های زیرساختی» (میانگین ۳.۹)، و «هویت منطقه‌ای» (میانگین ۳.۷) از عوامل کلیدی در تصمیم‌گیری رأی‌دهندگان

هستند. وجود مراکز صنعتی و هزینه پایین زمین در ملارد، این شهرستان را به مقصدی جذاب برای مهاجران تبدیل کرده و رقابت‌های مکانی را به‌ویژه در زمینه توزیع منابع و زیرساخت‌ها تشدید کرده است.

نتایج آزمون مشابهی برای شهرستان ملارد نیز نشان می‌دهد که تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرا معنادار است. ادراک محیطی برخاسته از وزن مکانی بر جهت‌دهی به آرای واجدان حق رأی در هر یک از شهرستان‌های قدس و ملارد تأثیر دارد.

جدول ۵. نتایج t تک نمونه‌ای، تأثیر تعلقات مکانی و ذهنیت مرتبط با میل به توسعه شهرستان و جذب سرمایه بر جهت‌دهی آرای

انتخابات مجلس شورای اسلامی در شهرستان ملارد

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
ادراک محیطی شهروندان	۱۰۰	۳.۵۶	۰.۷۰	۸.۰۱	۹۹	۰.۰۰۰

منبع: (یافته‌های پژوهش)

برای آزمون فرضیه (ادراک محیطی برخاسته از وزن مکانی بر جهت‌دهی به آرای واجدان حق رأی در هر یک از شهرستان‌های قدس، ملارد و شهریار تأثیر دارد)، ادراک محیطی شهروندان واجد رأی برخاسته از وزن مکانی بر اساس تفاوت‌های درون‌گروهی و بین‌گروهی هر شهرستان با استفاده از آزمون ANOVA بررسی شد. نتایج آزمون ANOVA نشان می‌دهند که تفاوت میانگین ادراک محیطی برخاسته از وزن مکانی بر جهت‌دهی به آرای واجدان حق رأی بر اساس شهرستان معنادار است. جدول زیر نتایج آزمون ANOVA را برای ادراک محیطی بر اساس شهرستان‌ها نشان می‌دهد:

جدول ۶. نتایج آزمون ANOVA برای ادراک محیطی برخاسته از وزن مکانی در سه شهرستان

متغیر	شهرستان	تعداد	میانگین	انحراف معیار	سطح معناداری
ادراک محیطی انتخاباتی	قدس	۸۴	۳.۵۶	۰.۴۰	۰.۰۱۵
	ملارد	۱۰۰	۳.۵۶	۰.۷۰	
	شهریار	۲۰۰	۳.۴۱	۰.۴۲	

منبع: (یافته‌های پژوهش)

طبق یافته‌های جدول بالا، سطح معناداری برای آزمون ANOVA برابر با ۰.۰۱۵ و کوچکتر از ۰.۰۵ است که گویای آن است تفاوت معناداری در ادراک محیطی برخاسته از وزن مکانی بر جهت‌دهی به آرای واجدان حق رأی در هر یک از شهرستان‌های قدس، ملارد و شهریار وجود دارد. از آنجا که سطح معناداری کوچکتر از ۰.۰۵ است، فرضیه دوم مبنی بر اینکه ادراک محیطی برخاسته از وزن مکانی بر جهت‌دهی به آرای واجدان حق رأی در هر یک از شهرستان‌های قدس، ملارد و شهریار تأثیر دارد، تایید می‌شود. این یافته‌ها گویای آن هستند که وزن مکانی و تأثیرات محیطی در شهرستان‌های مختلف بر جهت‌دهی به آرا تأثیرات متفاوتی دارند. به‌طور خاص، میانگین ادراک محیطی در شهرستان‌های قدس و ملارد مشابه است، در حالی که در شهرستان شهریار این میانگین کمی متفاوت است. این تفاوت‌ها نشان می‌دهند که ویژگی‌های محیطی و مکانی در این شهرستان‌ها تأثیر متفاوتی بر انتخاب‌های سیاسی شهروندان دارند.

شهرستان شهریار

در شهریار، میانگین ادراک محیطی ۳.۴۱ با انحراف معیار ۰.۴۲ گزارش شده است (جدول ۶). اگرچه این مقدار کمتر از قدس و ملارد است، اما همچنان با مقدار $t=15.62$ و $p > 0.05$ معنادار است. گویه‌های مرتبط با "برنامه‌های اقتصادی نامزدها" (میانگین ۳.۸)، "اعتماد به نامزدها" (میانگین ۳.۶)، و "نیاز به توسعه زیرساخت‌ها" (میانگین ۳.۵) بیشترین تأثیر را بر رأی‌دهندگان شهریار دارند. مهاجرپذیری بالای شهریار و رشد جمعیتی سالانه ۸ درصدی، این شهرستان را با چالش‌های اجتماعی و اقتصادی متعددی

مواجه کرده است. این شرایط باعث شده که رأی‌دهندگان در شهریار بیشتر به برنامه‌های اقتصادی و وعده‌های بهبود زیرساخت‌ها توجه کنند تا هویت‌های قومی یا محلی.

مقایسه بین‌گروهی با آزمون ANOVA

آزمون ANOVA (جدول ۶) برای بررسی تفاوت‌های ادراک محیطی برخاسته از وزن مکانی بین سه شهرستان انجام شد. نتایج نشان داد که تفاوت معناداری ($p=0.015$) در ادراک محیطی بین شهریار، قدس، و ملارد وجود دارد. میانگین ادراک محیطی در قدس و ملارد (۳.۵۶) است، که می‌تواند به دلیل شدت بیشتر رقابت‌های مکانی در قدس و ملارد باشد. این تفاوت‌ها به عوامل زیر نسبت داده می‌شود:

- **تنوع فرهنگی و مهاجرپذیری:** قدس و ملارد به دلیل تراکم جمعیتی و حضور گروه‌های قومی متنوع، شاهد رقابت‌های مکانی شدیدتری هستند. این رقابت‌ها از طریق تمایل به انتخاب نامزدهای بومی و تمرکز بر مسائل محلی (مانند توسعه زیرساخت‌ها) نمود پیدا می‌کنند.
- **نابرابری در توزیع منابع:** ملارد به دلیل وجود مراکز صنعتی و قدس به دلیل تراکم بالای جمعیتی، با چالش‌های توزیع نابرابر منابع مواجه هستند. این موضوع باعث شده که رأی‌دهندگان در این مناطق به نامزدهایی گرایش داشته باشند که وعده‌های مشخصی برای رفع این نابرابری‌ها ارائه می‌دهند.
- **رشد جمعیتی و چالش‌های زیرساختی در شهریار:** شهریار، با رشد جمعیتی بالا و مشکلات اجتماعی-اقتصادی ناشی از مهاجرت، بیشتر به مسائل اقتصادی و زیرساختی توجه دارد تا رقابت‌های هویتی.

تحلیل گویه‌های کلیدی پرسش‌نامه

برای درک بهتر عوامل مؤثر، گویه‌های پرسش‌نامه به صورت جداگانه تحلیل شدند. برخی از گویه‌های کلیدی و میانگین پاسخ‌ها به شرح زیر است:

- **گویه ۵: آیا انتخاب نماینده بومی برای شما اهمیت دارد؟**
 - قدس: ۴.۱
 - ملارد: ۴.۰
 - شهریار: ۳.۶
 - تحلیل: تمایل به نماینده بومی در قدس و ملارد به دلیل تنوع قومی و نیاز به درک مسائل محلی قوی‌تر است. در شهریار، این تمایل کمتر است، احتمالاً به دلیل غلبه مسائل اقتصادی.
- **گویه ۱۲: آیا برنامه‌های اقتصادی نامزدها بر انتخاب شما تأثیر دارد؟**
 - قدس: ۳.۷
 - ملارد: ۴.۰
 - شهریار: ۳.۸
 - تحلیل: برنامه‌های اقتصادی در ملارد به دلیل وجود مراکز صنعتی و نیاز به جذب سرمایه از اهمیت بیشتری برخوردارند.
- **گویه ۱۸: آیا توسعه زیرساخت‌های منطقه بر رأی شما تأثیر دارد؟**
 - قدس: ۳.۹
 - ملارد: ۳.۹
 - شهریار: ۳.۵
 - تحلیل: نیاز به بهبود زیرساخت‌ها در هر سه شهرستان مهم است، اما در قدس و ملارد به دلیل تراکم جمعیتی و نابرابری‌های موجود، این موضوع برجسته‌تر است.

یافته‌های میدانی نشان‌دهنده تأثیر قوی تعلقات مکانی و ادراک محیطی بر رفتار انتخاباتی در حوزه انتخابیه شهریار، ملارد، و شهر قدس هستند. تفاوت‌های معنادار در ادراک محیطی بین سه شهرستان، به‌ویژه شدت بالاتر رقابت‌های مکانی در قدس و ملارد، نشان‌دهنده نقش کلیدی ویژگی‌های محلی و هویتی در شکل‌دهی به الگوهای رأی‌دهی است. این یافته‌ها تأیید می‌کنند که سیاست‌گذاران و مدیران انتخاباتی باید به تفاوت‌های منطقه‌ای و نیازهای محلی توجه ویژه‌ای داشته باشند تا بتوانند استراتژی‌های مؤثری برای مدیریت انتخابات و کاهش تنش‌های مکانی طراحی کنند. تحلیل گویه‌های پرسش‌نامه همچنین نشان داد که عواملی مانند انتخاب نماینده بومی، توسعه زیرساخت‌ها، و برنامه‌های اقتصادی از مهم‌ترین اولویت‌های رأی‌دهندگان هستند که باید در برنامه‌ریزی‌های انتخاباتی مدنظر قرار گیرند.

نتیجه‌گیری

رقابت‌های مکانی به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی در شکل‌گیری و توزیع فضایی آرا در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی شناخته می‌شوند. این رقابت‌ها می‌توانند تأثیرات قابل‌توجهی بر نحوه توزیع خدمات، منابع و امکانات در مناطق مختلف داشته باشند. همچنین، رقابت‌های مکانی نه تنها بر توزیع خدمات و منابع تأثیر می‌گذارند، بلکه می‌توانند بر نتایج انتخاباتی تأثیر بگذارند. از این رو، بررسی دقیق‌تر این موضوع می‌تواند به برنامه‌ریزان شهری کمک کند تا راهکارهای مؤثرتری برای مقابله با نابرابری‌ها و ارتقای پایداری توسعه ارائه دهند. پژوهش حاضر به تحلیل تأثیر رقابت مکانی بر توزیع فضایی آرا در حوزه انتخابیه شهریار، ملارد و شهر قدس پرداخته است. هدف اصلی این تحقیق، بررسی نقش متغیرهای محیطی، هویتی، و مکانی در شکل‌دهی به الگوهای رأی‌دهی در این مناطق بوده است. یافته‌های پژوهش، نشان‌دهنده تأثیر چشمگیر عوامل اجتماعی و جغرافیایی در تصمیم‌گیری‌های انتخاباتی است. نتایج نشان داد که متغیرهایی همچون اعتماد به نامزدها، برنامه‌های اقتصادی و مسائل قومی-منطقه‌ای تأثیر قابل‌توجهی بر رفتار رأی‌دهندگان دارند، به‌ویژه در مناطقی مانند شهریار و ملارد که از تنوع جمعیتی و هویتی بالایی برخوردارند، رقابت مکانی به‌عنوان عاملی کلیدی در شکل‌دهی الگوهای فضایی آرا عمل کرده است. همچنین، ادراک محیطی رأی‌دهندگان، به‌عنوان یک متغیر ترکیبی از عوامل اجتماعی و فرهنگی، نقشی برجسته در تصمیم‌گیری سیاسی آنان ایفا می‌کند. آزمون‌های آماری مورد استفاده در این پژوهش، از جمله آزمون‌های t-test و ANOVA، به طور معناداری تفاوت در الگوهای رأی‌دهی بین شهرستان‌های شهریار، ملارد و شهر قدس را تأیید کردند. این تفاوت‌ها نه تنها به دلیل ویژگی‌های جغرافیایی و تنوع جمعیتی این مناطق است، بلکه تحت تأثیر تعاملات اجتماعی و مرزهای هویتی نیز قرار دارد. برای مثال، مهاجرپذیری بالا در شهریار و توزیع نامتقارن منابع در ملارد و شهر قدس، زمینه‌ساز الگوهای متفاوتی از رفتار رأی‌دهی بوده‌اند. این پژوهش نشان داد که رقابت‌های مکانی و هویتی، به‌ویژه در مناطقی با تنوع فرهنگی و اجتماعی بالا، می‌توانند چالش‌های جدیدی را در برنامه‌ریزی‌های سیاسی و مدیریت انتخابات ایجاد کنند. برای نمونه، تعامل میان مهاجران جدید و جمعیت بومی در شهرستان شهریار، منجر به تغییر در اولویت‌های رأی‌دهندگان و جهت‌گیری‌های سیاسی شده است. این تغییرات نه تنها بر توزیع فضایی آرا، بلکه بر روابط اجتماعی و اقتصادی منطقه نیز تأثیرگذار بوده است. می‌توان نتیجه گرفت که توجه به ویژگی‌های مکانی و هویتی در برنامه‌ریزی‌های انتخاباتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نتایج این پژوهش با مطالعات (کاویانی‌راد و گوهرزادگان منش، ۱۳۹۲) مبنی بر هویت‌های مکانی در قالب تعارضات مکانی متأثر از روابط اجتماعی و اقتصادی به ناهمگونی آرا می‌انجامد، همخوانی دارد. سیاست‌گذاران و مدیران انتخاباتی می‌توانند با تحلیل دقیق‌تر این عوامل، استراتژی‌های بهتری برای تعامل با رأی‌دهندگان و مدیریت تنش‌های سیاسی ارائه کنند. سرانجام، از این تحقیق با ارائه مدل‌هایی برای تحلیل توزیع فضایی آرا و شناسایی متغیرهای کلیدی، می‌توان به‌عنوان الگویی برای مطالعات مشابه در سایر حوزه‌های انتخابیه با شرایط جغرافیایی و جمعیتی متفاوت استفاده کرد. این یافته‌ها، نیاز به بازنگری در سیاست‌های انتخاباتی و توسعه استراتژی‌های مبتنی بر ویژگی‌های بومی هر منطقه را نشان می‌دهد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، مقاله حاضر هیچ‌گونه تعارض منافی ندارد.

منابع

- تیلور، پیتر جی، و جانستون، ران جی. (۱۳۸۶). جغرافیای انتخابات. ترجمه زهرا پیشگاهی‌فرد. تهران: قومس.
- زیاری، کرامت‌الله، قربانی، رامین، کهکی، فاطمه و جمالی، کیوان (۱۳۹۹). ارزیابی عملکرد شهریار در شبکه کلانشهر تهران. فصلنامه تحقیقات جغرافیای اقتصادی، ۱(۱): ۷۹-۹۴.
- کاویانی‌راد، مراد و رسولی، مجید (۱۳۹۳). تبیین نسبت جغرافیا و انتخابات (جغرافیای انتخابات). فصلنامه ژئوپلیتیک، ۱۰(۳۶): ۹۳-۱۰۸.
- کاویانی‌راد، مراد و گوهرزادگان منش، حسین (۱۳۹۲). تأثیر هویت مکانی بر الگوی فضایی رأی: مطالعه موردی انتخابات مجلس شورای اسلامی با تأکید بر بخش میمند، حوزه انتخابیه فیروزآباد. فصلنامه آمایش سیاسی فضا، ۱(۳): ۱۶۶-۱۵۹.
- کاویانی‌راد، مراد، آمره، محمد و جعفری، هما (۱۴۰۲). تبیین بازتاب تحولات سیاسی مقیاس ملی بر انتخابات مجلس شورای اسلامی (نمونه پژوهشی: حوزه انتخاباتی اراک، کمیجان، خنداب). آمایش سیاسی فضا، ۵(۱۸): ۱۳۷-۱۵۸.
- کاویانی‌راد، مراد، شاکری، هادی، جعفری، تیمور و قاسمی، علی اصغر (۱۴۰۲). تأثیر هویت‌های مکانی بر جهت‌گیری الگوی فضایی رأی (مطالعه موردی: حوزه انتخابیه اسفراین). فصلنامه آمایش سیاسی فضا، ۵(۴): ۴۳۵-۴۱۱.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۹). گزارش جامع جمعیتی شهرستان‌های استان تهران. تهران: مرکز آمار ایران.
- مرکز آمار ایران. (۱۴۰۰). گزارش جامع جمعیتی شهرستان‌های استان تهران. تهران: مرکز آمار ایران.
- مهدنژاد، حافظ، زنگنه، احمد، و سعیدی رضوانی، نوید (۱۳۹۸). تحلیل همپوشانی پهنه‌بندی فضایی فقر و بافت فرسوده در فضاهای پیراشهری تهران. مجله توسعه فضاهای پیراشهری، ۲(۱): ۱۷۵-۱۹۲.
- Fearon, James D., and Laitin, David D. (2003). Ethnicity, Insurgency, and Civil War. *American Political Science Review*, 97(1): 75-90.
- Garcia, Lee (2022). Santa Fe City Council District 3. at: <https://ballotpedia.org>
- Glassner, Martin I., and De Blij, Harm J. (1989). *Systematic Political Geography*. 4th ed. Hoboken: John Wiley & Sons.
- Johnston, Ron (2005). Anglo-American Electoral Geography: Same Roots and Same Goals, but Different Means and Ends? *The Professional Geographer*, 54(4): 580-587.
- Johnston, Ron J., and Pattie, Charles J. (2001). From Local to National Politics: The Impact of Local Context on General Election Voting in England. *Political Geography*, 20(6): 711-733.
- Johnston, Ron J., and Pattie, Charles J. (2006). *Putting Voters in Their Place: Geography and Elections in Great Britain*. Oxford: Oxford University Press.
- Johnston, Ron J., and Pattie, Charles J. (2017). Local Context, Social Networks and Neighborhood Effects on Voter Choice. In *The Routledge Handbook of Elections, Voting Behavior and Public Opinion*, edited by Fisher, Justin et al., 244-255. London: Routledge.
- Kavianirad, Morad, Amreh, Mohammad and Jafari, Homa (2013), Explaining the reflection of national-scale political developments on the elections of the Islamic Consultative Assembly (Research sample: Arak, Komijan, Khandab electoral districts). *Political Spatial Planning*, 5(18): 137-158. [in Persian]
- Kavianirad, Morad, and Goharzadegan Manesh, Hussain (2019). The Effect of Spatial Identity on the Spatial Pattern of Voting: A Case Study of the Parliamentary Elections with Emphasis on the Meymand District, Firouzabad Constituency. *Political Spatial Planning*, 1(3): 159-166. [in Persian]
- Kavianirad, Morad, and Rasouli, Majid (2013). Explanation of Relationship between Geography and Elections (Electoral Geography). *Geopolitics Quarterly*, 10(36): 93-108. [in Persian]
- Kavianirad, Morad, Shakeri, Hadi, Jafari, Teymoor, and Ghasemi, Aliasghar (2023). The Effect of Spatial Identities on the Orientation of the Spatial Pattern of Voting (Case Study: Esfarayen Constituency). *Political Spatial Planning*, 5(4): 411-435. [in Persian]
- Kawakami, Akira (2012). Spatial Analysis of Voting Behavior in Urban Areas." *Journal of Urban Studies* 49(5): 987-1003.

- Mahdnejad, H., Zanganeh, A. and Saeidirezvani, N. (2020). Spatial zoning overlap analysis of poverty and texture weariness in the peripheral of Tehran. *Preipheral Urban Spaces Development*, 2(1), 175-192. [in Persian]
- Patel, Pankaj C. (2021), Automation vulnerability, voting, and self-employment. *Journal of Business Venturing Insights*. Vol (19).
- Riker, William H., and Ordeshook, Peter C. (1968). A Theory of the Calculus of Voting. *American Political Science Review*, 62(1): 25-42.
- Smith, A. E., and King, Gary (1989). Voting Patterns and the Spatial Distribution of Ethnic Groups. *Political Geography Quarterly*, 8(3): 180-192.
- Statistical Center of Iran. (2019). *Comprehensive Demographic Report of Tehran Province Counties*. Tehran: Statistical Center of Iran. [in Persian]
- Statistical Center of Iran. (2020). *Comprehensive Demographic Report of Tehran Province Counties*. Tehran: Statistical Center of Iran. [in Persian]
- Taylor, Peter G., and Johnston, Ron G. (2008). *Election Geography*. Translated by Pishgahifard, Zahra. Tehran: Ghomes. [in Persian]
- Thompson, Daniel M., A. Wu, Jennifer, Yoder Jesse and. Hall Andrew B. (2019), Universal vote-by-mail has no impact on partisan turnout or vote share. *Political Sciences* 117 (25) 14052-14056.
- Warf, Barney & Leib, Jonathan. (2020), *Revitalizing Electoral Geography*. Taylor and Francis Routledge.
- Wilson Brown, D. (2020), North Carolina's 5th Congressional District election.at: <https://ballotpedia.org>
- Ziari, Keramatollah, Ghorbani, Ramin, Kahaki, Fatemeh, and Jamali, Keyvan. (2020). Evaluation of Shahriar Performance in Tehran Metropolitan Network. *Economic Geography Research* 1(1): 79-94. [in Persian]